

Salah Sheekh mod Nederlandene (sag nr. 1948/04 af 11. januar 2007)

Sagsfremstilling:

Den somaliske statsborger Salah Sheekh indrejste i Nederlandene den 12. maj 2003 og søgte asyl. Han henviste til, at han tilhørte minoritetsklanen Ashraf og kom fra Mogadishu, hvor han havde boet med sin familie indtil 1991, da borgerkrigen brød ud. Familie flygtede herefter til Tuulo Nuh, der er beliggende cirka 25 km uden for Mogadishu, og som var kontrolleret af Abgal-klanen. Abgal-klanens milits forfulgte Sheekhs familie, idet de var klar over, at familien, idet de tilhørte en minoritetsklan, ikke havde nogen til at beskytte sig.

I årene frem til Salah Sheekhs udrejse i maj 2003, opsøgte Abgal-militsen ofte familiens bopæl og truede dem. I 1995 slog militsen faderen ihjel, i 1998 blev søsteren og en kvindelig bekendt taget med af militsen og voldtaget, i 2001 blev Salah Sheekh selv en broder tilbageholdt, mishandlet og underkastet tvangsarbejde. I marts/april 2002 dræbte militsen Sheekh's broder, i juni 2002 voldtog de søsteren, og i marts 2003 ransagede de bopælen, hvor de truede, sparkede og slog Sheekh. I maj 2003 lykkedes det moderen at skaffe penge til, at Sheekh kunne rejse ud af landet, og med hjælp fra en agent flygtede han til Nederlandene.

De nederlandske myndigheder gav Salah Sheekh afslag på asyl og henviste i den forbindelse til, at det forhold, at han siden sin barndom var blevet chikaneret af Abgal-klanmedlemmer, ikke i sig selv var asylbegrundende, og at hans konflikter måtte anses som en konsekvens af den generelt ustabile situation, hvor bander ofte, men tilfældigt, chikanerede og truede folk. De nederlandske myndigheder fandt derfor ikke, at Salah Sheekh ved en tilbagevenden til Somalia ville være i risiko for behandling i strid med artikel 3. Herudover fandt myndighederne, at han ville kunne tage ophold i ét af Somalias relativt sikre områder, som på det tidspunkt bestod af Somaliland og Puntland.

Salah Sheekh klagede over afgørelsen om udsendelse, og under klagesagens behandling blev der vedtaget en lov om midlertidig "categorical protection policy" for somaliere, som han blev anset for omfattet af, og han blev herefter den 10. marts 2006 meddelt opholdstilladelse i medfør af denne lov.

Påstanden:

Salah Sheekh gjorde gældende, at en udsendelse til Somalia ville sætte ham i en reel risiko for at blive udsat for behandling i strid med artikel 3. Han henviste i den forbindelse til sit tilhørsforhold til en minoritetsklan samt den generelle menneskeretssituation i Somalia. Han gjorde endvidere gældende, at han ikke havde nogen klan i nogen af de såkaldt sikre områder eller anden form for familiær tilknytning til disse områder, og at det derfor var overvejende sandsynligt, at han ville blive tvunget til at leve i en lejr for internt fordrevne, og at forholdene i disse lejre blev anset som umenneskelige. Endvidere ville udsendelsen betyde, at han skulle udrejse via Mogadishu. I flere tilfælde var fly blevet overfaldet, og afviste asylansøgere fra Nederlandene tvunget til at forlade flyene. Henset til hans tidligere konflikter i Mogadishu ville et ophold i Mogadishu derfor sætte ham i en reel risiko for behandling i strid med artikel 3.

Domstolens bemærkninger:

Domstolen udtalte indledningsvist, at selvom klageren havde fået en opholdstilladelse og derfor på dette tidspunkt ikke stod over for udsendelse, fandt Domstolen ikke grundlag for at afvise sagen (præmis 117).

Domstolen gav klageren medhold. For så vidt angik udsendelsen til et af de relativt sikre områder Somaliland eller Puntland i Somalia bemærkede Domstolen, at der bør skelnes mellem på den ene side personer, som stammer fra de pågældende områder og har klan- eller familietilknytning til områderne, og på den anden side personer, som kommer fra andre steder i Somalia, og som ikke har nogen tilknytning til Somaliland eller Puntland. Udsendelsen af en person fra den førstnævnte gruppe til Somaliland eller Puntland vil generelt set ikke udsætte den pågældende for en reel risiko for behandling i strid med artikel 3 (præmis 139). For så vidt angik den anden gruppe fandt Domstolen det højst usandsynligt, at klager, som tilhørte Ashraf, som er en del af Reer Hamar-minoriteten, og som stammede fra det sydlige Somalia, ville kunne opnå beskyttelse fra en klan i de relativt sikre områder (præmis 140).

Domstolen bemærkede endvidere, at artikel 3 ikke i sig selv udelukker deltagerstaterne fra at fæstne lid til eksistensen af et internt flugtalernativ ved vurderingen af en sag, men at visse forhold skal være opfyldt, herunder at den udviste skal kunne rejse til det pågældende område, opnå tilladelse til indrejse og være i stand til at bosætte sig dér (præmis 141).

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt klageren, ved en udsendelse til andre dele af Somalia end de relativt sikre områder Somaliland og Puntland, ville være i risiko for behandling i strid med artikel 3, fandt Domstolen, at den behandling, som klager havde været udsat for forud for sin udrejse, kunne kategoriseres som umenneskelig indenfor rammerne af artikel 3. Domstolen bemærkede, at den særlige og fortsatte måde, hvorpå medlemmer af minoritetsklaner er sårbare overfor at blive udsat for denne type menneskerettighedsovergreb, er veldokumenteret (præmis 146). Domstolen bemærkede endvidere, at artikel 3 også kan finde anvendelse i situationer, hvor risikoen for behandling i strid med artikel 3, udgår fra personer eller grupper, som ikke tilhører myndighederne. Det afgørende er, hvorvidt klageren har mulighed for at søge beskyttelse imod de begåede handlinger, hvilket Domstolen ikke fandt, var tilfældet i denne sag. Domstolen bemærkede i øvrigt, at der ikke var noget, der indikerede, at klageren ved en tilbagevenden ville befinde sig i en situation, der adskilte sig væsentligt fra situationen på tidspunktet for hans udrejse af hjemlandet. (præmis 147).

Domstolen var endvidere ikke enig med de nederlandske myndigheder i, at den behandling klageren havde været udsat for i hjemlandet var vilkårlig. Domstolen bemærkede, at det fremgik af klagerens forklaring, at han og hans familie var udset som mål for overgreb, idet de var medlemmer af en minoritetsklan, og fordi det hermed var velkendt, at de ikke havde mulighed for beskyttelse. Domstolen udtalte herudover, at det ikke kunne kræves af klageren, at han påviste eksistensen af yderligere kendetegn ved sin person for at bevise, at han befandt sig i en personlig risiko. Endelig udtalte domstolen, at det, på baggrund af klagerens forklaring samt oplysningerne om situationen i hjemlandet om forholdene for den minoritetsklan, som klageren tilhører, var domstolens opfattelse, at det var sandsynligt, at klageren ved en tilbagevenden ville blive udsat for behandling omfattende af artikel 3 (præmis 148).